

BAB TIGA

METODOLOGI PENYELIDIKAN

Bab ini menghuraikan metodologi penyelidikan. Huraian terbahagi kepada empat topik iaitu responden kajian dan pentadbiran soal selidik kajian, instrumen kajian, dan cara menganalisis data.

3.1 Responden Kajian dan Pentadbiran Soal Selidik

Responden kajian terdiri daripada 30 orang pelajar remaja lelaki dan perempuan dari keluarga ibu tunggal, yang sedang belajar dalam Tingkatan Satu hingga Tingkatan Lima di beberapa buah sekolah menengah di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Petaling Jaya, Selangor. Jumlah 30 orang remaja berkenaan ialah mereka yang telah menjawab borang soal selidik dengan memuaskan.

Proses mendapatkan responden kajian dan pengumpulan soal selidik daripada responden telah dimulakan pada 1hb. Januari, 1998 dan berakhir pada 15hb. Februari, 1998, iaitu selama satu-setengah bulan.

2.2: Mengenal Pasti Responden dan Pentadbiran Soal Selidik

Ada beberapa langkah dalam mendapatkan subjek kajian. Langkah pertama, pengkaji telah mengadakan pertemuan dengan Presiden Persatuan Ibu Tunggal Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Selangor untuk mendapat nama, nombor telefon rumah atau pejabat, dan alamat rumah ahli persatuan. Dengan kerjasama Presiden persatuan, pengkaji telah mendapat senarai nama, nombor telefon, dan alamat rumah ahli-ahli di kawasan Kuala Lumpur dan Petaling Jaya. Pengkaji telah mendapat 45 nama, nombor telefon, dan alamat ibu tunggal.

Langkah kedua, dengan senarai nama dan alamat, pengkaji telah menghubungi melalui telefon ibu-ibu tunggal berkenaan untuk mengetahui sama ada mereka mempunyai anak remaja dalam Tingkatan Satu hingga Lima di sekolah menengah. Dengan langkah ini pengkaji dapat mengenal pasti 26 orang ibu tunggal yang mempunyai anak remaja yang bersekolah menengah.

Langkah ketiga, pengkaji berkunjung ke rumah ibu tunggal, khususnya mereka yang was-was tentang niat kajian, bagi tujuan menghilangkan syak wasangka mereka serta memujuk mereka untuk meminta kerjasama anak-anak mereka menjawab soal selidik. Pengkaji telah menerangkan tujuan kajian ini kepada ibu-ibu tunggal, dan seramai 18 orang telah memberi kepastian dan izin kepada pengkaji untuk mengedarkan soal selidik kepada anak remaja mereka. Jumlah remaja daripada 18

keluarga ibu tunggal ini ialah 27 orang. Pengkaji telah mengedarkan 27 borang soal selidik melalui pos kepada setiap remaja berkenaan. Pengkaji telah menyertakan sampul berstem untuk memudahkan responden mengirimkan kembali borang soal selidik kepada pengkaji. Responden telah diminta untuk memulangkan borang yang telah siap diisikan dalam tempoh dua minggu. Selepas dua minggu, pengkaji telah mendapat 27 borang soal selidik yang telah dilengkapkan, tetapi hanya 20 borang sahaja yang boleh digunakan untuk analisis data, iaitu 7 borang rosak.

Langkah keempat, memandangkan bilangan responden tidak memuaskan untuk analisis data, pengkaji telah meminta tolong rakan sekerja dan kenalan di pejabat-pejabat kerajaan dan swasta untuk mendapatkan sekurang-kurangnya 20 orang lagi nama, nombor telefon rumah, dan alamat ibu tunggal yang mempunyai anak remaja yang masih bersekolah. Pengkaji telah mendapat 15 orang ibu tunggal yang bersetuju untuk memberikan kerjasama dalam kajian. Bilangan remaja daripada 15 keluarga ibu tunggal ini ialah 17 orang. Seterusnya pengkaji telah mengeposkan borang soal selidik kepada 17 orang responden dan meminta mereka mengirimkan borang yang telah dilengkapkan dalam tempoh dua minggu kepada pengkaji. Selepas dua minggu, pengkaji telah menerima 14 borang—6 melalui pos dan 8 secara peribadi; tetapi hanya 10 yang dilengkapkan dengan memuaskan.

Daripada semua langkah, sejumlah 30 borang yang telah dilengkapkan dengan memuaskan digunakan untuk analisis data. Secara keseluruhannya, 44 borang telah diedarkan, tetapi 41 borang dipulangkan kembali dan 11 borang yang tidak ditanda dengan betul atau rosak. Kadar pemulangan ialah 93.2 peratus, dan kadar kerosakan

ialah 26.8 peratus.

3.2 Instrumen Soal Selidik

Kaedah tinjauan (survey) digunakan dalam kajian ini. Instrumen soal selidik yang digunakan dalam kajian ini dibahagikan kepada 2 bahagian, iaitu Bahagian A dan B— sila lihat Lampiran 2. Dalam Bahagian A, ada 17 item mengenai maklumat demografik atau latar belakang subjek kajian. Bahagian A soal selidik mengandungi 17 item mengenai ciri-ciri latar belakang pelajar, iaitu nama sekolah, umur, tingkatan, jantina, alamat tempat tinggal, nombor telefon, bangsa, agama, bilangan adik-beradik, kedudukan bilangan dalam keluarga, pekerjaan ibu, pendapatan ibu sebulan, sekarang tinggal bersama siapa, siapa yang kerap ditemui untuk menyelesaikan masalah, keputusan peperiksaan akhir tahun, prestasi akademik dalam mata pelajaran yang diambil, dan mata pelajaran yang tidak lulus.

Bahagian B pula mempunyai 330 item dalam Senarai Semak Masalah Mooney yang sudah diterjemahkan dan diubahsuaikan dalam versi Bahasa Melayu. Soal selidik versi Bahasa Melayu ini diterjemahkan oleh seorang pensyarah dari Jabatan Pengajian Melayu di Institut Bahasa, Kuala Lumpur, secara alihbahasa semantik (makna) dan songsang, dan kemudiannya disemak kesesuaianya oleh dua orang pensyarah di Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya.

Seterusnya soal selidik yang telah dibina itu telah diberikan kepada 10 orang

pelajar remaja sekolah menengah untuk menguji kesesuaian item-item Senarai Semak Masalah Mooney yang telah diterjemahkan, dan pembetulan telah dilakukan kepada item-item yang menimbulkan kekeliruan.

Bahagian B, yang mengandungi 330 item Senarai Semak Masalah Mooney, terbahagi kepada sebelas bidang masalah iaitu:

1. Kesihatan dan perkembangan fizikal. (Kesihatan)
2. Kewangan dan keadaan kehidupan keluarga. (Kewangan)
3. Rekreasi dan aktiviti sosial. (Rekreasi)
4. Hubungan dan interaksi sosial. (Sosial)
5. Personaliti dan hubungan peribadi. (Peribadi)
6. Persahabatan seks, percintaan, dan perkahwinan (Persahabatan)
7. Rumah dan keluarga. (Keluarga)
8. Penyesuaian diri dengan persekolahan. (Persekolahan)
9. Agama dan moral. (Keagamaan)
10. Masa hadapan, kerjaya, dan pendidikan. (Kerjaya)
11. Urusan diri dalam kurikulum dan pembelajaran. (Pembelajaran)

Mengikut senarai semak Mooney yang asal, setiap bidang mempunyai 6 kelompok, dan setiap kelompok mempunyai 5 item masalah; oleh itu, setiap bidang mempunyai 30 item. Kelompok item ini disusunkan mengikut susunan asal Senarai Semak Masalah Mooney. Oleh kerana ada 11 bidang, maka terdapat 66 kelompok

item dan sejumlah 330 item—sila lihat Lampiran I tentang taburan item-item bagi setiap bidang masalah.

Responden kajian telah diminta untuk mengisikan borang soal selidik dalam tiga langkah. Langkah pertama, responden disuruh mengisi dengan menulis butir-butir diri mereka pada item 1 hingga item 17 di bahagian A soal selidik. Langkah kedua responden diminta mengisi Bahagian B, iaitu Senarai Semak Masalah Mooney, dengan cara membaca setiap item perlahan-lahan dan menandakan pangkah X pada mana-mana item yang menimbulkan masalah kepada mereka. Langkah ketiga, responden kajian disuruh menyemak semula item yang telah dipangkah dan membulatkan nombor item yang amat mengganggu mereka.

Senarai Semak Masalah Mooney bukanlah bertujuan untuk menghasilkan skor, tetapi ia bertujuan untuk mengesan jenis-jenis masalah pelajar yang sedang menuntut di bangku sekolah terutamanya golongan remaja (Mooney dan Gordon, 1950). Alat ini telah digunakan dalam kajian di barat dan juga di Malaysia. Chiam (1976, 1982) telah membuat terjemahan dan pengubahsuaian kepada Senarai Semak Masalah Mooney dan alat ini digunakan oleh pengkaji seperti Khoo pada tahun 1982, Lim dan Sarojini pada tahun 1981. Oleh itu alat ini mempunyai kebolehpercayaan yang baik.

Sungguhpun beberapa pengkaji lalu telah menterjemahkan senarai Masalah Mooney ke dalam versi bahasa Melayu, tetapi mereka tidak menggunakan sepenuhnya 330 item masalah seperti senarai asal dalam versi bahasa Inggeris, ataupun mereka mengubah kedudukan dan kelompok item-item, ataupun mereka mengubah cara menanda (scoring) item-item. Ini boleh menjaskan kejituhan dan kesahan respon, iaitu

respon tidak mengikut matlamat dan kehendak senarai semak Mooney yang asal. Justeru itu, pengkaji telah merujuk kepada senarai semak Mooney yang asal, dan pembuat terjemahan dengan mengambil kira pelajar remaja daripada keluarga ibu tunggal.

3.3 Cara Analisis Data

Daripada borang soal selidik yang dikumpulkan, data-data dikodkan “0” untuk item yang tidak bertanda (atau tidak bermasalah); “1” untuk yang bertanda pangkah (atau yang bermasalah sederhana), dan “2” untuk item yang bertanda bulat (atau amat bermasalah).

Data-data yang telah dikodkan telah dianalisis dengan menggunakan program komputer “The Statistical Package For The Social Sciences (SPSS PC).” Statistik deskriptif seperti kekerapan dan peratusan telah digunakan untuk memerihalkan latar belakang responden, bidang dan tahap masalah responden, dan prestasi akademik responden.